

A járásban

Pártszervek a közművelődésért

A közművelődés osztályi ügy — fogalmazta meg az MSZMP KB 1974. márciusi határozatában és annak nyomán született meg a közművelődési törvény. Alapján hosszú távra állítható össze feladataikat a művelődési intézmények a szegedi járásban is. A KB ismert határozatának tükrében két alkalommal, 1974-ben és 1976-ban tűzte napirendre az MSZMP szegedi járási bizottsága a közművelődési munka javításával kapcsolatos feladatok vizsgálatát, a közművelődési intézmények szerepét a törvény végrehajtásában. Az akkor hozott határozatok hogyan éreztették hatásukat azóta, és hogyan hatnak ma is? Ezt vizsgálta legutóbbi ülésén a szegedi járási párt-végrehajtóbizottság. A témát Fodor István, a járási tanácsi hivatal művelődésügyi osztályának vezetője terjesztette elő írásban és fűzött hozzá szóbeli kiegészítést.

Alapvetően a tárgyi és a személyi feltételek határozzák meg, hogy a közművelődési intézmények hogyan töltik be feladatukat, milyen szerepet játszanak egy-egy község, település lakossága közművelődésének szolgálatában. A szegedi járásban 17 művelődési ház, 3 klubkönyvtár, 23 községi és 74 fiókkönyvtár van. Művelődési ház nincsen még Csengelén, Ópusztaszeren és Újszentivánon. községi könyvtár azonban minden településen működik, néhol kis alapterületen ugyan és nem kielégítő feltételek között, mint például Bakson, Üllésen, Mórhalmon, Csengelén. Szolgálatukban — az olvasótábor és az olvasottság növelésében — ott értek el szép eredményeket, ahol magánházaikból tanácsai rendeltetésű épületbe költöztek a könyvtárak. Tervezik jövőre felújítani az ásatthalmi, a balástyai és a domaszéki művelődési házat.

Művelődésre alkalmas helyiségek kialakítása indokolt a következő öt éves tervben Csengelén, Ópusztaszeren, Újszentivánon. Erre lehetőség kínálkozik: már meglévő épületek átalakításához célszerűen fel lehet használni a tanyai iskolák lebontásából származó anyagokat.

A korábbi évekhez képest javult a szegedi járásban a közművelődési intézmények személyi ellátottsága. Általában érettségizetteket foglalkoztatnak a községi tanácsok, a népművelőknek pedig biztosított a tovább-

képzési lehetőség. Idén kezdeményezték szakmai munkaközösségek létrejöttét könyvtárosoknak és művelődési házak igazgatóinak. Ennek célja a politikai és a szakmai, az elméleti és a gyakorlati ismeretek gyarapítása, általában tapasztalatcsere a kultúra, a művelődés eszközeinek, módszereinek terjesztésére. A közművelődés dolgozói között szép számmal vannak párt- és KISZ-tagok, akik különböző testületekben tevékenykednek. Az a törekvés, hogy közülük minél többen szerezzenek magasabb politikai végzettséget.

Az anyagi feltételek biztosítása állami feladat, de figyelembe veszi a közművelődési törvény — mint lehetőséget — a vállalatok, a szövetkezetek kulturális alapját is, annak összehangolt felhasználását. Erre van már jó példa Kisteleken, Mórhalmon, Sándorfalván, ahol közös közművelődési alapot hoztak létre a községi tanácsokkal.

Sokoldalú, változatos a közművelődési intézmények tevékenysége a szegedi járásban is, kedvez a felnőttek oktatásától a szakmai műveltség fejlesztéséig, a tudományos ismeretterjesztéstől a szakkörökig, az ifjúsági kluboktól a műkedvelő csoportok tevékenységéig, az iskolás korúak önművelési igényének felkeltésétől a művészeti nevelésig, a szórakoztató műsoros estekre mozgósítástól az értelmiségiek bevonásáig a közművelődési feladatok végrehajtásában. Szervezetekbe vált a közművelődési munka az MSZMP szegedi járási bizottságának 1974-ben hozott határozata óta. A községi pártszervek nagy felelősséggel irányítják, segítik ezt a tevékenységet. Együttműködésük javult mindazokkal a szervezetekkel, amelyeknek szerepük, feladatuk van a közművelődésben.

Szeged vonzása, hatóköre is jelentősen érezhető a járás közművelődési munkájában. A felső fokú oktatási intézményekkel való kapcsolat, a művelődési házak szerepének kiszűrése, a TIT-előadások, a színház és nyáron a szabadtéri játékok előadásainak látogatása a községekből mind olyan mozzanat, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni. A Radnóti Miklós Gimnázium, Ásatthalmon, Üllésen és Mórhalmon kihelyezett gimnáziumi osztályokat hozott létre és lát el tantervvel. Kisteleken filmharmoniai bérlet is van, és

közel 130 tanuló vesz részt zenei oktatásban a szegedi járásban. Üllésen, Rószkén sikeres, jó hírű tánc csoport működik az EDOSSZ októberének irányításával.

A járásban a közművelődés szolgálatában soros feladat a többi között: a községi tanácsok a költségvetési támogatás összegének emelése mellett hangolják össze a vállalatok és szövetkezetek kulturális alapjainak célszerű felhasználását. Ahol ilyen alap nincs, azt segítik megteremtíteni. Már most kell gondolni arra, hogy a következő öt éves tervben anyagi alapot kell teremteni közművelődési intézmények felújítására, korszerűsítésére, azok vonzóvá tételére. A községi pártszervek továbbra is segítik, kísérkék figyelemmel a közművelődési munkát, fokozzák annak hatását a különböző társadalmi szervezetekkel való kapcsolatuk ápolásával —, foglalt állást a járási párt-végrehajtóbizottság.

Lódi Ferenc

Ki volt Reinitz Béla?

A ma száz éve született Reinitz Béláról nincs információ, visszaemlékezés vagy tisztelgés nevének, hogy mással kezdődjék: *Ady verseinek megzenesítője*. Egészen pontosan, Ady költeményeinek az első és mindmáig legjelentékenyebb komponistája. Innen ismeri közgondolkodásunk. S csak jóval kevesebbek tudnak arról, milyen nagy hatású zenekritikai tevékenységet folytatott, hogy az ösztörszáz forradalom napjaiban a zenei ügyek kormánybiztosává nevezték ki. A Tanácsköztársaság az államcsúszást követően a színházak ügyét bízta rá, s ezért rövid időre elítéltek, majd bécsi, németországi emigrációba kényszerül, ahol sikereket arat munkásságaival, az *Arnyak Harlem fölött* című zenés játékának 1930-as stuttgarti bemutatóját pedig a náci repressziósapparátusok fullasztják botrányba, vaazis a mű előadása, jóval Hitler hatalomra jutása előtt, antifasiszta tett Európában.

Reinitz Béla életműve az idős múltával feledésbe merült. Ezt a kegyetlen, ha nem is oly egyértelmű tényről rögzi az évforduló a megjelent könyv bevezetője. *Flórián László és Vajda János* vasikos kiadványa, Reinitz életének dokumentumokkal, korabeli cikkeivel, visszaemlékezésekkel dúsfított regénye, azonban éppen ellentétes érzelmeket sugall. Azt az

embert, művészt és politikust, akit Ady, Bartók, József Attila nagyságrendű kortársak fogadtak emberi és művészi bizalmukba, aki *Peitősi, Arany, Vajda, Csokonai* és József Attila verseit is a muzsika szárnyaira szötte — aligha lehet elfelejteni. Változatos, mozgalmas, teljes életet élt. Kicsit ennek illusztrálására is elevenítjük fel életének két oly jellemző momentumát: megismerkedését és szakítását Adyval. Találkozásukra a zeneszerző így emlékezett:

„Éjjel volt, tizenkét óra felé, amikor az úipesti Kör kávéházából elindultunk. Kocsin. Nehezen szedtük össze a négy forintot. Szegények voltunk. Alig volt már egy kevés pénzem abból az ezerötszáz koronából, amit kölcsön vettem, amikor Újpestre költöztem. Adyt nagy társaságban találtuk. Velünk és Szűcs Dezsővel más asztalhoz ült. A verseiről beszéltek. Hogy a hazafias versei ugyanabból a töből fakadnak, mint a Berzsenyiéi. Beszéltünk a versek megkomponálásáról. Nagyon kíváncsi lett erre. Most már nem tudom, akkor éjjel vagy máskor, hogy zenei szövegét rendeztünk. A New York pincéjében, ami akkor csak olyan szűkös helyiség volt. A kisértet, rozzant bútorok között búsnak egy árva zongora is. Ott hallotta először Ady a dalokat. Az-

után egyre többen jöttek oda. Később, amikor már Pesten laktunk, előttem hoztam Hatvany, Ignót, Osvát, Fenyő Miksa. Kérésükre előadtam néhány Ady-dalt. A *Repülj, hajóm* hallatára Hatvany felkiáltott: Ez remek! Nagyon örültek a többiek is. Hatvany vitt azután bennünket, Adyt, meg engem, a lipótvárosi társaságokba. A Lipótvárosi Kaszinó házi estélyén is felléptünk. Kaptunk fejjenként kétszáz koronát. Hatvany felolvasta Ady verseit, én zongorakísérettel előadtam a dalokat... Ezután kerültek a dalok a kávéháza. Nem úgy, ahogy Nagy Endre írja *A kabaré regénye* című könyvében. Előbb csak az Ady-paródiákat adták elő, amelyeket Lovász Károly írt. Egy este Hatvany hallotta ezeket a kabaréban. Valószínűleg fájdalomt okozott neki Ady kigúnyolatlansága, amit a közönség röghöggel fogadott. Hatvany erre szóló Nagy Endrének, hogy ismertesse meg az igazi Adyt az én dalaimban. Így történt.”

A költő és a komponista barátságának művészi érzékenység vetett véget. *Bölköny György* írja *Az igazi Ady* című könyvében: „Reinitz úgy járt és bömbölt pirkadó hajnalokig Adyt vitatva, magyarázva, Adyért élve-halva, mint egy dervis, egy megszállt lélek, aki Ady verseiben találta fel az élet követ-

Főiskolai napok

Régi hagyományt újítanak fel a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán: *főiskolai napokat* rendeznek holnap, 16-án, holnapután, 17-én, valamint 21-én, kedden. A háromnapos eseménysorozat megnyitóját holnap, csütörtökön délután 1 órakor a főiskolai díszteremben rendezett nyilvános ünnepi tanácsülésen lesz. Dr. Moholi Károly főigazgató megnyitja beszéde után főiskolai tanárok, dr. Greza Ferenc és dr. Rigó János székfoglaló előadásait hallgatják meg a vendégek. Ezen a tanácsülésen köszöntik az intézmény új oktatóit és búcsúztatják a nyugdíjasokat.

A főiskolai napok következő eseménye: a Kommunista Magyarországi Pártja megalakulásának évfordulója alkalmából, valamint az 1918-as polgári demokratikus forradalom győzelme emlékére *dokumentumkiállítást* rendeztek, amelyet dr. Fehér István tanszékvezető főiskolai tanár csütörtökön délután 2 órakor nyit meg. Ugyanezen a napon rendezik az intézményi *ifjúsági parlamentet*. A nap programja hangversennyel zárul: este 8 órakor a díszteremben Schubert-koncerttel emlékeznek a zeneszerző születésének 150. évfordulójára. Közreműködnek a főiskola tanárai, Békési Magdolna, Gábor Éva, Matusevics Edit, Bárdi Sándor (ének), Kemény Erzsébet, Mészáros Emma, Szabó Orsolya (zongora) és Monoki Lajos (hegedű).

A főiskolai napok alkalmából helyi tudományos diákköri konferenciát is rendeznek, amelyen több szék-

clóban ötven dolgozatot mutatnak be a hallgatók. A pénteken reggel 8 órakor kezdődő konferencián részt vesznek a főiskola hazai és külföldi testvérintézményeinek képviselői is. Ugyancsak pénteken nyílik meg két másik kiállítás: a Teleki-kollégiumban a hallgatók munkáiból *képzőművészeti kiállítást* nyit meg Pataj Mihály tanszékvezető főiskolai docens, a kollégisták *kézimunka-kiállítását* pedig dr. Szabó G. Mária főiskolai adjunktus nyitja meg. A program délután 5 órakor folytatódik a díszteremben, ahol az alkotókörök, az irodalmi, illetve az operaszínpad mutatkozik be. A rendezvénysorozat második napját este 8 órakor a *dzsesszzenekar koncertje* zárja, amelyet szintén a díszteremben hallgathatnak meg az érdeklődők.

Végül 21-én, kedden *sportnapot* rendeznek, a főiskola hallgatói a Sportszarnokban mutatkoznak be a közönségnek.

Család-szociológiai konferencia

Tizennégy ország szociológusainak részvételével a Magyar Tudományos Akadémia kedden megkezdődött a nemzetközi társadalomtudományi tanács bécsi koordinációs központjának négy napos családszociológiai konferenciája. A tanácskozás résztvevői megbeszéltek, hogy a nemzetközi kutatógárda milyen összehasonlító kutatásokat végez a jövőben. Az előzetes javaslatok szerint a szociológusok megvizsgálják, milyen változást okozott a család életében a nők tömeges munkavállalása, s elemzik a válaszok okait, következményeit is. A különböző országok kutatási tapasztalatait a tudományos munka utolsó fázisában összevetik, s ennek alapján vonják le a végleges következtetéseket. A tudományos programban hazánkat az MTA szociológiai kutatóintézete képviseli. (MTI)

Megyei Jeunesse szervezet alakul Szegeden

Hazánk is tagszervezete a Brüsszelben székelő Ifjú Muzsikások Nemzetközi Szövetségének, a Federation Internationale des Jeunes Musicales-nak. Az Ifjú Zenebarátok magyarországi szervezetéhez, más megyéhez hasonlóan, Csongrád megye is

csatlakozik, a megyei Jeunesse alakuló ülését ma, szerdán este 5 óráig tartják Szegeden, a TIT Káráz utcai klubjában, ahol Klenyánszky Tamás, a szervezet főtitkára ismerteti az alapszabályt és a szervezeti forma lehetőségeit.

A szervezet alapvető feladata az iskolán kívüli zenei nevelés. Célja, hogy ifjúságunk széles rétegeivel ismeresse meg a zeneművészet értékeit, különösen azokkal a fiatalokkal, akik kevésbé részesülnek a zenei művelődés lehetőségeiben. A szervezet feladata megismertetni és megszerettetni az ifjúsággal a zene világát, közelebbről hozni egymáshoz a hazánkban élő zenekedvelő fiatalokat és fejleszteni művészi, elsősorban zenei ízlésüket.

De megbocsátók voltunk Adyval. Így tett Reinitz legjobb barátja, Zuboly is. Csak maga, az Ady-igétkől megszallt Reinitz nem tudott megengedni. Utolsó találkozásuk Adyval a Meteor kávéház márványasztalánál volt egyszer hajnal felé. Hárman voltunk csak, Reinitz öröngve tett Adyval szemrehányást. Ady, aki ugyan csak farkasszemet tudott nézni támadóival, Reinitz szitkos attackjait nem bírta. Legyengült volt. Reinitzet csillapítani nekem sem sikerült, pedig már igazán csaknem ököre mentem; Ady végül sírógörcsös rohamot kapott. Reinitz volt az egyetlen barát, aki nem bocsátott meg és nem látta Adyt soha többé.”

Reinitz Béla 1970-ban tért haza. 1943. október 26-áról 27-re virradó éjjel halt meg a budapesti Szeretetházban.

N. L.

Névnepokra ajándékozzon

Üveg-porcelán boltjaiból

SZEGED, Lenin krt. 36., Horváth M. u. 3. (FÁKLYA MOZI mellett)

Üveg-, porcelán- és díszműárak nagy választékban kaphatók!

NE FELEDJE!

NÉVNAPOKRA

AJÁNDÉKOZZON!

Meghívás Indiából

Gyermekekrajzokat várnak

Ismét meghívást kaptak a magyar gyerekek — a korábbi évekhez hasonlóan — az indiai Shankar gyermekrajzpályázatra. A pályázatra az 1963. január 1. után született gyerekek küldhetnek be 30x40 cm-nél nagyobb festményeket, rajzokat. Egy-egy versenyző 6

pályamunkát juttathat el, legkésőbb november 20-ig az Országos Pedagógiai Intézet esztétikai-nevelési csoportjához. Szülői, gondozói vagy tanári nyilatkozatot is mellékelni kell, amely azt tanúsítja, hogy a munkát a versenyző önállóan, segítség nélkül és — 1978-ban — készíttette.